

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
Київський інститут залізничного транспорту
Факультет «Управління залізничним транспортом»
Кафедра «Технологій транспорту та управління процесами перевезень»

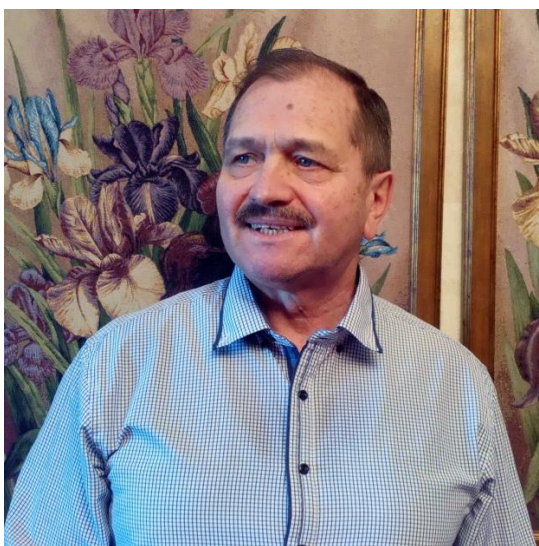
Затверджую

Завідувач кафедри ТТУПП

Р.С. Щербина

Протокол № 7 від 12.04 2023 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Доктор технічних наук, професор САМСОНКІН Валерій Миколайович
E-mail	samsonkin1520mm@gmail.com
Навчальна дисципліна	Методи прийняття рішень
Офіційна назва освітньої програми	Транспортні технології (на залізничному транспорті)
Рівень вищої освіти	Другий (магістр)
Галузь знань	27 «Транспорт»
Спеціальність	275 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркова
Мета вивчення дисципліни	Підготовка фахівців, компетентних в управлінні перевізним процесом на транспорті, що володіють базовими принципами та методами теорії прийняття рішень.

Інтегральна компетентність	Здатність особи застосовувати різні методи прийняття рішень як на рівні менеджменту, так і диспетчерського персоналу.
Загальні компетентності	ЗК2. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети ЗК4. Здатність спілкуватись з представниками інших професійних груп різного рівня. ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1. Здатність до дослідження та управління функціонуванням транспортних систем та технологій. СК2. Здатність до визначення та застосування перспективних напрямків моделювання транспортних процесів. СК8. Здатність до управління надійністю та ефективністю транспортних систем та технологій. СК12. Здатність формулювати цілі та завдання наукового дослідження з метою вдосконалення транспортних систем та технологій

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. Основні поняття теорії прийняття рішень

Тема 1. Управлінське рішення: сутність, роль в процесі управління, класифікація

План теми

- 1.1 Вступ: проблема прийняття управлінського рішення в організації.
- 1.2 Область предметної діяльності.
- 1.3 Класифікація управлінських рішень.

Визначаються об'єкти, мета і завдання курсу. Визначаються основні поняття: особа що приймає рішення, підтримка прийняття рішення. Аналізуються етапи прийняття рішення. Класифікуються види управлінських рішень. Визначаються технологічні та менеджерські рішення.

Література: 1, 2, 7, 8.

Ключові слова: рішення, ОПР, підтримка, класифікація, ППР.

Тема 2. Основи розробки управлінського рішення. Науковий підхід

План теми:

- 2.1 Процедура розробки управлінських рішень.
- 2.2 Ситуаційний підхід до розробки управлінських рішень.
- 2.3 Системний підхід до розробки управлінських рішень.
- 2.4 Структурно-функціональний підхід до розробки управлінських рішень.
- 2.5 Участь співробітників у прийнятті рішень.

Етапність розробки управлінського рішення. Характеристика найбільш розповсюдженого варіанту проектування управлінського рішення – ситуативний підхід. Загальна характеристика системного підходу, чим він відрізняється від системного аналізу та аналізу взагалі. Необхідність системного параметру контролю в системному підході. Характеристика середовища для використання системного підходу. Врахування структури у функціональних системах для розробки ефективних управлінських рішень. Позитивні та негативні сторони участі співробітників організації у генеруванні управлінських рішень.

Література: 1, 4, 5, 8, 9.

Ключові слова: аналіз, системний підхід, параметри контролю, співробітники.

Тема 3. Методи та форми підтримки прийняття управлінських рішень

План теми:

3.1 Експертні методи підтримки прийняття управлінських рішень.

3.2 Експертні оцінки.

3.3 Використання методу Делфі.

3.4 Неекспертні методи прийняття управлінських рішень.

3.5 Метод «Брейнсторминга», або «Мозгова атака» (або «Мозговий штурм»).

3.6 Неформальні методи прийняття рішень

Загальна характеристика експертних методів прийняття управлінських рішень.

Поняття експертних оцінок. Методологія Делфі: загальна характеристика, відбір експертів, оцінки, алгоритм проведення експертних оцінок, обробка результатів, умови повтору процедури, методи математичної статистики. Що таке метод мозкового штурму. Ситуації для проведення мозкового штурму. Різновиди неформальних методів прийняття рішення: коаліції, вербальні методи, промислове шпигунство.

Література: 1, 4, 5, 9.

Ключові слова: експертні методи, методологія Делфі, мозковий штурм, оцінка, послідовність.

Модуль 2. Практика застосування систем прийняття рішення на транспорті

Тема 4. Практичне застосування експертних систем/оцінок

План теми:

4.1 Особливості формування експертної оцінки.

4.2 Приклад застосування Методу Делфі на станції залізничного транспорту.

4.3 Приклад застосування методу Делфі в управлінні безпекою в дистанції сигналізації та зв'язку.

Послідовність використання методу Делфі у практиці залізничного транспорту. Характеристика залізничної станції Київ-Ж. Повний перелік етапів методу Делфі та вибір необхідних. Розробка анкети для експертів. Проведення наради експертів. Обробка результатів експертної оцінки. Проект розробки управлінського рішення на основі експертної оцінки.

Література: 2, 3, 4, 5, 8, 9.

Ключові слова: станція, негативний прояв, анкета, нарада, дослідження, обробка.

Тема 5. Прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності

План теми:

5.1 Класифікація невизначеності: кількісна, інформаційна, вартісна, професійна, зовнішнього середовища.

5.2 Аналіз та огляд видів невизначеності.

5.3 Управлінська ситуація в умовах видів невизначеності.

Розглядаються поняття ризику та невизначеності. Класифікація невизначеності. Умови невизначеності. Матриця рішень. Матриця виграшів та матриця ризиків. Прийняття рішень в умовах невизначеності. Метод мінімаксу. Критерій Вальда (або максиміну). Критерій Гурвіца. Критерій Севіджа.

Література: 2, 3, 4, 5, 8, 9.

Ключові слова: ризик, невизначеність, матриця, критерій, мінімум, максимум.

Тема 6. SWOT – аналіз

План теми:

- 6.1. Сутність SWOT-аналізу
- 6.2. Як і коли використовують SWOT-аналіз?
- 6.3. Правила проведення SWOT-аналізу
- 6.4. Опитувальник для проведення SWOT-аналізу
- 6.5. Як використовувати SWOT-аналіз
- 6.6. Приклад проведення SWOT-аналізу: SWOT-аналіз ПКВЧД-11

Аналізуються особливості застосування SWOT-аналізу в практиці виробництва. Позитивні моменти такого методу прийняття рішень. Опитувальник для проведення аналізу. Чотири групи питань. Обґрунтування стратегій розвитку підприємства. Розгляд особливостей застосування SWOT – аналізу на прикладі лінійного підприємства Пасажирської компанії АТ «УЗ».

Література: 6.

Ключові слова: стратегії, опитувальник, SWOT, розробка.

Тема 7. Особливості прийняття управлінських рішень

План теми:

7.1 Відмінності TOP-менеджменту та оперативного диспетчерського персоналу у прийнятті рішень.

7.2 Методи прогнозування раціональних управлінських рішень.

Не дивлячись на те, що методи розробки та прийняття управлінських рішень однакові, особливості їх застосування залежить від масштабу функцій та організації. Розглянуто чим відрізняються методи для TOP-менеджерів та менеджерів технологічного рівня транспортних компаній. .

Література: 3, 4, 5.

Ключові слова: рівень, TOP-менеджмент, часові ряди, тренд.

Індивідуальні завдання

стосуються підготовки до практичних занять.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	РН3. Приймати ефективне рішення у сфері транспортних систем та технологій з урахуванням технічних, соціальних, економічних та правових аспектів, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати потрібні ресурси та обмеження, аналізувати ризики. РН4. Доносити свої рішення, знання та підґрунтя їх прийняття до фахівців та нефахівців в ясній та однозначній формі. РН8. Розробляти технології вантажних та пасажирських перевезень за видами транспорту на основі досліджень та релевантних даних РН13. Організувати роботу персоналу, забезпечити його професійний розвиток та об'єктивне оцінювання
-------------------------------	--

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 20 балів Проміжний контроль - 40 балів Підсумковий контроль (залік) - 40 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (залік).	
Підсумкові бали навчальної дисципліни	= Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем) + Кількість балів за підсумковим контролем

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією-двома незначними помилками.
80-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з декількома незначними помилками.
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними або з однією – двома значними помилками.
65-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки

1-20		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
------	--	---	---

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Орлів М. С. Підготовка і прийняття управлінських рішень. Навчально-методичні матеріали / М.С.Орлів. - Київ: НАДУ, 2013. – 40 с.
2. Гевко І. Методи прийняття управлінських рішень / І.Гевко. – Київ: Кондор, 2018. – 187 с.
3. Ганін В. І. Методологія соціально – економічного дослідження / Ганін В. І., Ганін Н. В., Гурова К. Д.: [навчальний посібник]. - К:Центр учбової літератури, 2008. – 224 с. Габа В. В. Транспортно-експедиторська діяльність на залізничному транспорті / Габа В.В., Кириченко Г.І., Родкевич О.Г.: [навчальний посібник]. – К.: ДЕДУТ, 2011. – 152 с.
4. Кириченко Г.І. Інтелектуальна система управління процесом доставки вантажу. Науково-технічний журнал Українського державного університету залізничного транспорту «Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті», Вип. 5(114)' 2015 – Харків: УкрДУЗТ, 2015. – №5. – С. 3-6.
5. Самсонкін В.М. Акуленко А.А., Яновський П.О. Нова технологія прогнозування транспортних потоків на залізничному транспорті за їх категоріями, напрямками та родами вантажів. Ж. “Залізничний транспорт України”. -№1.-2012. - С.3-9.
6. Лазаришин А.В. Особливості методики SWOT-АНАЛІЗУ автотранспортних підприємств // Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія», 2017 року, м. Тернопіль. – С.243-245.
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/22405/1/243-245.pdf>
7. Курс лекцій з дисципліни Методи прийняття управлінських рішень / Режим доступу: <https://docplayer.ru/46543347-Kurs-lekciy-po-discipline-metody-prinyatiya-upravlencheskih-resheniy.html>
8. Методи прийняття управлінських рішень. Короткий конспект лекцій / Режим доступу: <https://edu.kpfu.ru/pluginfile.php/47039/course/summary/ЭКЛ%20Сабиоров%20Методы%20принятия%20упр.решений%20краткий.pdf>
9. Скібіцька Л.І., Скібіцький О.М. Менеджмент. http://uchebnik-online.com/soderzhanie/ua_textbook_30.html